

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
102 33 STOCKHOLM

Remissvar för betänkandet Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61)

(U2022/03802)

Mittuniversitetet har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet ser positivt på de förslag som beskrivs i SOU-utredningen All-mänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid. Utredningen belyser frågor av viktiga frågor för fritidshemmets uppdrag och praktik. I svaren nedan preciseras områden relevanta för universitetets roll att bedriva lärarutbildning och forskning relaterat fritidshemmet.

Yttrande i sin helhet

Allmänt fritidshem och stärkt rätt till fritidshem införs

Utredningen betonar fritidshemmets betydelse för barn, familjer och samhällen, men påtalar även problematiken med att det inte är tillgängligt för alla. Mittuniversitetet välkomnar förslaget om ett allmänt fritidshem för alla 6–9-åringar. Detta ser vi som en betydelsefull reform som reglerar barns rätt till fritidshem. Särskilt viktigt är detta för att alla elever, särskilt de i utsatta områden, vilka idag i mindre del tar det av fritidshemmets

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

undervisning. Detta är också ett självklart och logiskt steg i flera avseenden. Fritidshemmets undervisning, som framskrivs i en särskild läroplansdel om fritidshemmet, kommer alla elever till del. Fritidshemmets komplementära och kompensatoriska uppdrag kan stärkas och nå alla elever.

Gällande elever mellan 10–12 år föreslår utredningen att öppen fritidsverksamheten bör utredas i särskild ordning. Denna åldersgrupp utpekas som en relevant del av utbildningspolitiken, men också som en åldersgrupp som till viss del hamnar i ett glapp mellan politikområden.

Mittuniversitetet instämmer i problembilden välkomnar den särskilda utredningen för denna målgrupp.

Lokaler och god miljö

Utredningen poängterar vikten av ändamålsenliga lokaler för fritidshemmet och den problembild som föreligger med svårigheten att särskilja fritidshemmets lokaler med skolans. Problematik med ojämlika villkor och lokalmässiga förutsättningar är också tydligt i aktuell forskning. Mittuniversitetet välkomnar förslaget att det i skollagen ska införas skrivningar om att lokalerna ska vara ändamålsenliga. För att skapa kvalitet i fritidshemsverksamheten ser vi dock nödvändigheten att tillskjuta resurser för att skapa förutsättningar för lokaler med god lärmiljö.

Kompetensförsörjning för ett attraktivt fritidshem

Betydelsen av utbildad personal samt behöriga och legitimerade lärare tydliggörs i utredningen. Samtidigt påvisar aktuell statistik och forskning på en stor brist på denna lärarkategori. Förutsättningarna för fritidslärares arbetsmiljö behöver stärkas för att behålla befintlig personal, attrahera fler till yrket för att möta upp det förväntat ökade elevantalet och för att möjliggöra för att öka kvalitén på undervisningen. Det krävs ett begränsat antal elever per behörig personal, och att en rimlig arbetsbelastning med inskrivet antal timmar för planering, för-, och efterarbete samt utvärdering som är nödvändiga för att åstadkomma en högre kvalitet. Utredningen poängterar behovet att utbilda fler lärare. För detta krävs dock att lärosätena får hjälp med sin kompetensförsörjning, eftersom det i

dagsläget är svårt att rekrytera lektorer med inriktning fritidshem. Nationella forskningssatsningar är därför nödvändiga.

Utredningen pekar även på vikten av att precisera roller och ansvar för olika personalgrupper i läroplanens del 4 och del 1 och 2, liksom förskolans läroplan. Mittuniversitetet stödjer detta förslag.

Utbildning på avancerad nivå ska ges och nationell forskarskola ska inrättas

Utredningen belyser problembilden med brist på personal med kompetens att undervisa på grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem och poängterar att rekrytering av lärare och examinatorer behöver stärkas på lärosätena. Utredningen föreslår därför dels att lärosäten ska ges i uppdrag att planera och utveckla en utbildning på avancerad nivå för lärare i fritidshem, dels att en nationell forskarskola med relevans för fritidshemmets syfte ska inrättas. Mittuniversitetet välkomnar dessa förslag och menar att de är nödvändiga för att upprätthålla lärarutbildningarna inriktning fritidshem och forskningskompetens inom området.

Remissförslaget har beretts av professor Lena Boström och programansvarig Linda Enström i samråd med lärarkollegiet i fritidspedagogik.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av programansvarig Linda Enström. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Håkan Wiklund, förvaltningschef Lotten Glans, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentanter Emanuel Magnusson och Erik Lund varit.

Sundsvall 2023-05-16

Anders Fällström, rektor